

Verslag 2e projectgroep Born, inzake kerkenvisie Sittard-Geleen

Datum	13 – 5 – 2022 15:30 – 17:00
Locatie	Parochiezaal Grevenbicht, Sint Catharinaplantsoen 8, 6127 BC Grevenbicht

Deelnemers

Ger Theelen	GT	Parochiefederatie Born, Voorzitter parochiecomité Grevenbicht (werkgroep Gebouwen en terreinen)
Lion Demarteau	LD	Parochiefederatie Born, parochiecomité Obbicht (werkgroep Gebouwen en terreinen)
Jac Hermans	JacH	Parochiefederatie Born, secretaris parochiecomité Buchten (werkgroep Gebouwen en terreinen)
Jan Hermans	JanH	Parochiefederatie Born, penningmeester en secretaris parochiecomité Obbicht
Jos Fuchs	JFu	Parochiefederatie Born, Parochiecomité Grevenbicht (werkgroep Gebouwen en terreinen)
Joël Fliëk	JF	RO groep
Rick van Meel	RvM	RO groep

Doel overleg

Bespreken van de voortgang van de kerkenvisie voor Sittard-Geleen, cluster Born. Vaststellen van resultaten van bespreekpunten voor cluster Born. Tonen van inspirerende voorbeelden van nevengebruik en/ of doorbestemmen van kerkgebouwen. Bespreken van het concept draaiboek voor de omgevingsdialoog.

Agenda

Nr.	Onderwerp
1.	Opening en mededelingen
2.	Terugkoppeling bespreekpunten
3.	Kansen en mogelijkheden kerkgebouwen (inspiratie)
4.	Bespreken opzet omgevingsdialoog
5. - 7.	Wat verder nog ter tafel komt, rondvraag en sluiting

1. Opening en mededelingen

JF heet iedereen welkom en opent de bijeenkomst om 15.30. JF verexcuseert zich dat door zijn onfortuinlijke val van begin januari het proces enkele maanden is vertraagd en ziet uit naar een spoedige voortzetting. Rick van Meel zal later bij het overleg aansluiten. GT geeft aan dat William van der Wauw (parochiecomité Born) verhinderd is voor het overleg.

2. Terugkoppeling bespreekpunten

JF koppelt de opgehaalde informatie over de drie bespreekpunten, zoals die in de vorige projectgroep besproken zijn, terug aan de aanwezigen. Middels Post-Its zijn de voornaamste bespreekpunten van het vorig overleg uitgelicht.

JF vraagt of er aanvullingen zijn m.b.t. stelling 1. GT geeft aan dat het geloof groeit, maar het aantal gelovigen daalt. LD voegt toe dat we het geloof op een andere manier beleven. Alle aanwezigen beamen dat de 7 getoonde punten de essentie van de stelling voldoende vatten.

JF toont de resultaten van de tweede stelling en vraagt hierop te reageren. GT vult de vier getoonde punten verder aan. Het is belangrijk dat we onze monumentale kerkgebouwen koesteren en in stand houden. Bij onze niet-monumentale kerkgebouwen kijken we hoe we deze anders kunnen inrichten (Obbicht, Buchten). JachH vertelt dat Satijnplus opdracht heeft voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor het kerkgebouw in Buchten.

Het parochiebestuur bepaalt de kaders (wat hebben wij in de toekomst nodig?) en hoe kunnen wij de rest van de kerk mogelijk her- of nevenbestemmen, zodat we het geloofsdeel in stand kunnen houden. LD geeft aan dat het voor Obbicht anders ligt. Hier wordt specifiek gedacht aan 'medegebruik' van het kerkgebouw. Het is een plat kerkgebouw met een goede akoestiek, dat veelvuldig gebruikt wordt voor het geven van optredens en concerten. In het kader van het aanstaande wereld muziek concours (WMC) is de kerk de komende maanden al veelvuldig geboekt voor muzikale activiteiten. Door enkele succesvolle evenementen is er een goede reputatie opgebouwd. Middels bouwkundige ingrepen gaan wij ons richting de toekomst meer toeleggen op dit nevengebruik.

GT geeft aan dat het federatiebestuur vooral de zaken in het beleidsplan van de federatie nastreven. Dit beleidsplan is in goed overleg met de parochianen opgesteld. Het streven is om vijf kerken open te houden, echter is de vraag of dit naar de toekomst toe realistisch is.

De twee onderzoeken die lopen zijn voorbeelden van hoe wij zoeken om richting de toekomst toe de exploitatie sluitend te houden voor deze kerkgebouwen door nevenbestemming of nevengebruik. Onze vijf kerkgebouwen liggen in vijf dorpskernen, met elk hun eigen identiteit en eigen parochianen. Het zal niet eenvoudig zijn om mensen van dorp X, naar de kerk in dorp Y te laten gaan. Het sluiten van een kerkgebouw in een dorp zal er vermoedelijk toe leiden dat de parochie wordt opgeheven.

JF toont het derde bespreekpunt en geeft aan dat we omwille van tijd hier de vorige keer niet bij stil hebben gestaan. JF nodigt iedereen uit te reageren op het bespreekpunt: "Wat verwacht u als resultaat van de kerkensvisie?" GT geeft aan dat er in het verleden een kerkenberaad was, waar ook de wethouder vanuit de gemeente bij vertegenwoordigd was. Dit was een goed platform om periodiek samen te zitten en zaken te bespreken. Het is jammer dat dit er niet meer is. Ook is het belangrijk dat de gemeente op de hoogte is van de toekomstige aandachtspunten van geloofsgemeenschappen binnen de gemeente. 'In de toekomst kunnen wij het niet meer alleen, de gemeente kan ons dan mogelijk ondersteunen'.

3. Kansen en mogelijkheden kerkgebouwen (inspiratie)

JF toont de 'inspiratiematrix' met voorbeelden voor het herbestemmen, nevenbestemmen en medegebruik van kerkgebouwen in Nederland en in het buitenland. Deze matrix heeft circa 200 voorbeelden van kerkgebouwen die niet alleen de religieuze functie meer hebben en / of volledig zijn herbestemd. JF zal de presentatie toesturen, men kan via de link de bijbehorende kaarten openen.

JF toont het eerste voorbeeld van de Groningse aanpak van religieus erfgoed. De provincie en andere stakeholders hebben een stichting opgericht, voor het behoud van het kerkelijke erfgoed in de provincie. Kerkgenootschappen kunnen zich bij de stichting melden als de exploitatie knelt. Samen wordt in goed overleg een passende functie bepaald. Veelal zijn de functies gericht op toerisme, cultureel, maatschappelijk en medegebruik van de kerkgebouwen. Een win-winsituatie, het ontzorgen van het kerkbestuur en de regio toeristisch op de kaart zetten voor de provincie zijn de doelen. GT geeft aan dit een goed voorbeeld te vinden. Echter in Limburg is er door de provincie ook wel eens over gesproken, alleen is dit hier niet van de grond gekomen. JacH vraagt zich af wat het precieze beheermodel van deze stichting is. JF geeft aan dat de stichting zorg draagt voor het in stand houden en onderhouden van de kerkgebouwen. (later opgezocht: door de status van Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud (POM) krijgt de stichting voorrang bij de aanvragen van instandhoudingssubsidies voor de kerken). De stichting acteert a.d.h.v. een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) waarin onderhoudswerkzaamheden en restauraties van kerkgebouwen jaarlijks worden vastgelegd.

Als tweede voorbeeld toont JF de verschillende 'Camini's' langs kerkgebouwen in Zuid-Limburg. De provincie wil actief inzetten in het verbreden van deze routes voor bezinningstoerisme. Wellicht biedt dit ook aanknooppunten voor de kerkgebouwen in de federatie Born. De aanwezigen geven aan hier wel mogelijkheden in te zien.

JF toont verder een voorbeeld uit Alkmaar waarbij als resultaat van de kerkenvisie een parochiecluster heeft besloten om de vier kerkgebouwen terug te brengen naar 1,5 kerkgebouw. De middelen van het sluiten van twee kerkgebouwen in Alkmaar zijn gebruikt om 1 kerkgebouw open te houden en 1 kerkgebouw te exploiteren als conferentieruimte met incidenteel een eredienst. De overige twee kerkgebouwen zijn herbestemd tot woningen en een hospice.

JF toont enkele voorbeelden van nevengebruik van kerkgebouwen. In Engeland worden kerkgebouwen verhuurd aan scholen/individuen voor overnachtingen als de kerk leeg staat ("champing"). In Nederland is een soortgelijke organisatie 'heilige nachten'. In beide voorbeelden behoudt de kerk zijn religieuze functie en wordt de kerk bij dagen dat er geen eredienst is (nachtelijk) verhuurd.

Een ander voorbeeld is het kerkgebouw inzetten voor nevenverhuur in de vorm van symposia of congressen. Dit vergt enkel aanpassingen, waardoor het religieuze gebruik geborgd kan blijven.

JF toont een voorbeeld van het Church Revitalisation Trust in Engeland. Dit is een stichting die een partnerschap is aangegaan met de Anglicaanse kerk om noodlijdende kerkgebouwen over te nemen. De organisatie leidt zelf hun eigen priesters op en probeert het geloof op een vernieuwende manier uit te dragen om zo de noodlijdende geloofsgemeenschappen weer nieuw leven in te blazen. JanH geeft aan dat de Angelicaanse kerk wezenlijk anders functioneert dan de Rooms-Katholieke kerk. Een soort gelijk concept zal moeilijk voor RK-kerkgebouwen uit te voeren zijn.

JF toont verder nog drie voorbeelden van kerkgebouwen die herbestemd zijn. Vaak naar een maatschappelijke/ zorgfunctie, met behoud van de religieuze functie (kapel of kleinere kerk). RvM geeft aan dat idealiter kerkgebouwen een passende jas wordt aangemeten. Een jas die hen nu en in de toekomst past. De meeste kerkgebouwen zijn veel te groot. RvM vult de voorbeelden aan met een voorbeeld uit Someren (kapel in Sluis 13) Waar een kapel multifunctioneel gebruikt wordt. Eerst de eredienst en daarna als ontmoetingsplek voor de gemeenschap.

LD bedankt voor het delen van de inspirerende voorbeelden en vraagt of deze ook gedeeld worden. In de presentatie zal de link naar de interactieve kaart worden gedeeld. Door het klikken op de voorbeelden in de interactieve kaart kan dan gekeken worden naar de voorbeelden. In de inspiratiekaart staan ongeveer 200 voorbeelden.

Tot slot toont JF een voorbeeld van het verduurzamen van kerkgebouwen en geeft aan dat het verduurzamen van kerkgebouwen nog vaak moeilijk en stroperig verloopt. Echter heeft de Rijksoverheid recentelijk een prijsvraag uitgeschreven waarin ontwerpteams gevraagd worden om ontwerpvoorstellen te doen voor het verduurzamen van kerkgebouwen. GT geeft aan dat vooral de gemeente mee moet werken, zolang de monumentencommissie en welstandscommissie akkoord gaan kan het. RvM geeft aan dat hier steeds vaker ruimte voor geboden wordt. Met het oog op de stijgende stookkosten kan verduurzamen in de toekomst interessant zijn.

4. Bespreken opzet omgevingsdialoog

RvM licht het concept voor de opzet van de omgevingsdialoog toe. Dit is een conceptversie zoals wij die hanteren voor de bijeenkomsten. Deze zullen altijd als maatwerk worden ingericht, met de wensen vanuit het federatiebestuur. RvM nodigt het federatiebestuur vooral uit om deze met het gehele bestuur te bespreken. GT geeft aan dat er 25 mei een bestuursvergadering gepland staat waarop dit besproken zou kunnen worden.

Aanvullend geven LD en JacH aan dat zij op zoek zijn naar een moment om de parochianen mee te nemen in het proces/ voortgang van de onderzoeken die lopen naar nevengebruik of nevenbestemmen van de kerk in..... De omgevingsdialoog kan ook hier mogelijk een goed platform voor zijn. RvM geeft aan dat we voor de omgevingsdialogen een max. nastreven van 20 á 25 personen. Het voorstel is om door het federatiebestuur enkele personen aan te dragen, bijvoorbeeld vrijwilligers, bestuursleden van verenigingen of een ouder van een kind die de communie doet. Hierdoor blijft het aantal aanwezigen beperkt en heeft de groep een zekere mate van betrokkenheid bij de parochie. JF zal met het verslag ook het concept omgevingsdialoog meesturen.

5. Wat verder nog ter tafel komt, rondvraag en sluiting

RvM sluit de vergadering omstreeks 17:20uur. RvM geeft aan graag te vernemen of de opzet van het omgevingsdialoog akkoord is en wij ontvangen graag een lijst met namen van het federatiebestuur.